جۇڭگو ۇلگىسىندەگى وسىزاماندىندىرۇدىڭ جىجياڭ تاراۋىن قۇلشىنا جازدى

(باسى 1 ـ بەتتە)

20 جىلدان بەرى جىجياڭ ولكەلىك ۋار كەزەك پارتكوم، ۇكىمەت "سەگىز ـ سەگىز ستراتەگياسىن" باس تۇعىرناما ەتىپ، ۋبىر جوبانى سوڭىنا دەيىن جالعاستىرىپ، كەزەككە جالعاپ ىستەپ، "سەگىز ـ سەگىز ستراتەگياسىنىڭ" مايەكتى ۋمانىن تەرەڭ ۋتۇسىنۇ نەگىزىندە، ۋتۇرلى ستراتەگيالىق ورنالاستىرۇلاردى جاسامپازدىقپەن تيانىاقتاندىرىپ، جىجياڭنىڭ بىرگە بايۇ مەن جۇڭگو ۇلگىسىندەگى وسىزاماندىندىرۇ بارىسىندا ۇلگى كورسەتىپ الدىدا ۋجۇرۇىن ىلگەرىلەتتى.

"سەگىز ـ سەگىز ستراتەگياسى" ـــ ولكە ۋڭىرىنىڭ جان ـ جاقتى جوباسى جانە جوعارى دەڭگەيدەگى جوسپارى بولىپ، جىجياڭنىڭ جان ـ جاقتى، جۇيەلى، تەرەڭ قاتپارلى تاماشا وزگەرىستى جۇزەگە اسىرۇنا جەتەكشىلىك ەتتى

"كوكتەمدە جەر ـ سۋ ماساتداي قۇلپىرىپ، ەگىستىككە ولەڭ جازدىم تولعانىپ..." وزگەشە "بابانسۇن" قىستاق ۋانى حۇجوۇ قالاسى دىچىڭ اۋدانى دۇڭحىڭ قىستاعىنىڭ كوركەم كورىنىسىن بەينەلەيدى. الايدا ۋاقىتتى 20 نەشە جىلدىڭ الدىنا شەگەرسەك، دۇڭحىڭ قىستاعىنىڭ كورىنىسى باسقاشا ەدى: بارلىق وتباسى كەن اشۇمەن قاربالاستاپ، بارلىق جەردەن ماشينانىڭ گۇرىلدەگەن داۋىسى ەستىلىپ، قىستاقتىڭ ورتاسى "لاس، بىلىققان، ناشار" بولاتىن.

21 ـ عاسىردىڭ باس شەنىندە جىجياڭنىڭ ەكونوميكاسىنىڭ داموۋ قارقىنى قاراماققا "ارىندىاي العا تارتقاندىاي" كورىنگەنىمەن، كوك اسپاندى، تۇنىق سۇدى، جاسىل تاۋدى كورۇ مۇڭ بولاتىن، بايلىق تاپشى بولۋ ماسەلەسى دە بەلەڭ بەرىپ، بىركەلكى، تەڭگەرىمدى بولماعان داموۋ ۇلگىسىن ەنداستىرۋ قينىما سوقتى.

2003 ـ جىلى 7 ـ ايدا جىجياڭ ەكونوميكاسىنىڭ كوپ جىلدان بەرگى داموۋ تاجىربەسىن قورىتىندىلاۋ نەگىزىندە، سول كەزدە جىجياڭ ولكەلىك پارتكومىنىڭ شۇجيى بولىپ تۇرعان شي جينپيڭ ولكەلىك 11 ـ كەزەكتى پارتكومنىڭ ۋتورتىنشى جالپى ماجلىسىندە جىجياڭنىڭ داموۋىنىڭ 8 باسىمدىعىن جۇيەلى بايىماپ، بولاشاققا جول كورسەتتىن سەگىز شارانى ـــ "سەگىز ـ سەگىز ستراتەگياسىن " ورتاعا قويدى. 20 جىلدان بەرى جىجياڭ ولكەلىك ۋار كەزەك پارتكوم، ۇكىمەت ۋبىر جوبانى سوڭىنا دەيىن جالعاستىرىپ، "ناقتى ىستەۋدى، الدىدا ۋجۇرۇدى، ۋداۋىرىدىڭ الدىڭعى لەگىندە تۇرۇدى" قۇلشىنا ورناپ، ەكونوميكالىق، قوعامدىق داموۋدا جاڭا تاريحي تابىسقا قول جەتكىزدى.

ـــ جىجياڭنىڭ ۋتۇزىلىس ـ مەحانيزم باسىمدىعىن ونان ارى ساۋلەلەندىرىپ، جالپىلىق مەنشىكتى نەگىزگى تۇلعا ەتكەن كوپ ۋتۇرلى مەنشىكتەگى شارۋاشىلىقتى قاتار دامىتۇدى زور كۇشپەن ىلگەرىلەتىپ، سوتسيالىستىك بازار شارۋاشىلىعى ۋتۇزىمىن ۇزدىكسىز كەمەلدەندىردى. 20 جىلدان بەرى جىجياڭنىڭ وڭىرلىك ۋندىرىس جالپى ۋنىمى قۇنى 2002 ـ جىلعى 800 ميلليارد يۇاننان 2022 ـ جىلى 7 تريلليون 770 ميلليارد يۇانعا ارتىپ، حالقتىق شارۋاشىلىقتىڭ التىن ماركاسىن اناعۇرلىم جارقىراتىپ، قازىر جۇڭگو داعى 500 ەگەي حالقتىق كاسىپورىننىڭ 107 سىن يەلەپ، مەملەكەت بويىنشا ۋبىرىنشى ورىندى يەلەدى.

ـــ جىجياڭنىڭ وڭىرلىك ورىن باسىمدىعىن ونان ارى ساۋلەلەندىرىپ، شاڭحايمەن ىرىقتىلىقپەن ۇشتاسىپ، چاڭجياڭ اتىراۋىنىڭ وڭىرلىك سەلبەستىگى مەن اۋىس ـ كۇيىسىنە بەلسەنە قاتىناسىپ، دشكە ـ سىرتقا ەسىك اشۇ دەڭگەيىن ۇزدىكسىز جوعارىلاتىپ. 20 جىلدان بەرى جىجياڭ چاڭجياڭ اتىراۋى ۋڭىرىن دامىتۇ قۇرىلىسىمەن بەلسەنە توعىسىپ، سىرتقى ساۋدادا قۇاتتى ولكە قۇرۇدى جەدەلدەتىپ، حالقارا، ەل ۋىشى بازارىن بەلسەنە كەڭەيتىپ، سىرتقى ساۋدادا باسەكەلەسۇدىڭ جاڭا باسىمدىعىن جەتىلدىرىپ، سىرتقى ساۋدا قۇرىلىمىن ساپالاندىرىپ، ساپا دارەجەسىن ۋسىرۇدى، مارکا دارەجەسىن ۋسىرۇدى جەبەپ، ۋبىرسپىرا ەسىك اشۇ تۇعىرلارىنىڭ قابىلەت دارەجەسىن تاعى دا جوعارىلاتۇدى ىلگەرىلەتتى.

ـــ جىجياڭنىڭ بولەكتىك ەرەكشەلىككە يە كاسىپ باسىمدىعىن ونان ارى ساۋلەلەندىرىپ، وزىق جاساۋ كاسىبى بازاسى قۇرىلىسىن جەدەلدەتىپ، جاڭاشا ونەركاسىپتەنگەن جولمەن ۋجۇردى.

20 جىلدان بەرى جىجياڭ ۋداتۇرلى كاسىپ سالاسىن جاڭالاپ، دارەجەسىن وسىرۇدەن جازباي، "مۇ باسىندىق ورتاشا ۋونىم ەگەيلىگىن" ىلگەرىلەتىپ، "ۇيانى بوساتىپ قۇس اۋىستىرۇ، ساماۇرىقتى قايتا ۋتىرىلتۇ" سىندى قامال الۋ ارەكەتىن كەزەكپەن اتقارىپ، جوعارى قابىلەت دەڭگەيىندەگى جاڭالىق اشۇ تۇعىرى قۇرىلىسىن بەلسەنە ىلگەرىلەتتى، قازىر جەكە تۇردە اعالاپ العا شققان كاسىپورىن 189ءا، مەملەكەتتىك ارنايىلاندىرىلعان، كەمەلدەندىرىلگەن، ەرەكشەلەندىرىلگەن، جاڭاشالاندىرىلعان "كىشكەنە الىپ" كاسىپورىن 1067گە جەتىپ، بارلىعىندا مەملەكەت بويىنشا ۋبىرىنشى ورىندى يەلەدى.

ـــ جىجياڭنىڭ قالا، اۋىلدىڭ سايكەسە داموۋ باسىمدىعىن ونان ارى ساۋلەلەندىرىپ، قالا مەن اۋىلدىڭ ۋبىر تۇلعالانۇىن جەدەل ىلگەرىلەتتى. 20 جىلدان بەرى جىجياڭنىڭ قالا، اۋىل تۇرعىندارىنىڭ قولداعى تابىسى ۇزدىكسىز بۇكىل ەلدەگى ولكە، رايون بويىنشا ۋبىرىنشى ورىندى يەلەپ، قالا، اۋىل تۇرعىندارىنىڭ كىرىسىندەگى ەسەلىك پارىق 37.2دەن 90.1ءا ازايىپ، بۇكىل ەلدەگى ەسەلىك پارقى ەڭ از ولكە، رايون بولدى. الەۋمەتتىك قىزمەت وتەۋ انالىعۇرلىم ساپالى، جالپىعا ۋتىمدى بولىپ، ەڭ تومەنگى تۇرمىستى قامتاماسىزداندىرۇ ولشەمى ولكە، رايوندار بويىنشا ۋبىرىنشى ورىندى يەلەدى.

ـــ جىجياڭنىڭ ەكولوگيالىق باسىمدىعىن ونان ارى ساۋلەلەندىرىپ، ەكولوگيالىق ولكە قۇرىپ، "جاسىل جىجياڭدى" تۇلعالادى. 20 جىلدان بەرى جىجياڭ ولكەسىنىڭ تىزگىندەلگەن قيما بەتتەگى ساپالى سۋ سالىستىرماسى 9%. 42تەن 6%. 97كە جوعارىلاپ، تۇرمىستىق قوقىر ـ قوقسەتىك "مۇلدە كوبەيمەۋىن"، العاشقى قوقىر ـ قوقسەتتى "مۇلدە كومبەۋدى" جۇزەگە اسىردى. جىجياڭ "تۇنىق سۋ، جاسىل تاۋ ـــ باعالى بايلىق" ۇستانىمنا باستان ـ ايا تابىندى بولىپ، ەكولوگيالىق ورتاعا بۇقارانىڭ ريزا بولۋ دارەجەسى ۋرتىس 11 جىل ارتىپ، تاماشا ەكولوگيالىق ورتا جىجياڭنىڭ جوعارى ساپالى داموۋىنىڭ باسىمدىعىنا، قوزعاۋشى كۇشىنە جانە تەبىندەۋىنىڭ نەگىزىنە اينالدى.

ـــ جىجياڭنىڭ تاۋ، تەڭىز بايلىق باسىمدىعىن ونان ارى ساۋلەلەندىرىپ، تەڭىز ـ مۇحيت ەكونوميكاسىن بار كۇشپەن دامىتىپ، داموۋى كەنجە راۋىندارىنىڭ قارىشتاپ داموۋىن ىلگەرىلەتىپ، تەڭىز ـ مۇحيت ەكونوميكاسى مەن داموۋى كەنجە رايوندارىنىڭ داموۋىن جىجياڭ ەكونوميكاسىنىڭ جاڭا ارتۇ تۇيىنىنە اينالدىرۇعا قۇلشىندى. 20 جىلدان بەرى جىجياڭ تاۋلى ۋڭىر مەن تەڭىز جاعالاۋى سەلبەستىگىنىڭ دەڭگەيىن ۇزدىكسىز جوعارىلاتىپ، "شانحايجيڭدى" ويدا-عىداي شالقىتىپ، 50 دامىعان اۋدانىنىڭ (قالا، رايون) جۇپ قۇراۋ ارقىلى تاۋلى وڭىرىنىڭ 26 اۋدانعا كومەكتەسۋىن، سۇيەمەلدەۋىن ىلگەرىلەتىپ، تاۋلى ۋڭىر مەن تەڭىز جاعالاۋى سەلبەستىگى ارقىلى 12 مىڭنان استام ەرەكشە كاسىپ سالاسى نىسانىن ەنگىزىپ، تيانىاقتانعان قارجى 740 ميلليارد يۇاننان استى.

ـــ جىجياڭنىڭ ورتا باسىمدىعىن ونان ارى ساۋلەلەندىرىپ، "بەس ۋىرى 10 ميلليارد يۇاندىق" ينجەنەريانى نەگىزگى مازمۇن ەتكەن ۋتۇيىندى قۇرىلىستى بەلسەنە ىلگەرىلەتىپ، زاڭمەن باسقارۋ قۇرىلىسى، سەنىمدىلىك قۇرىلىسىن جانە ورگاناردىڭ ونىمدىلىك قۇرىلىسىن شىن مانىندە كۇشەيتتى. 20 جىلدان بەرى جىجياڭ ورگاناردىڭ ونىمدىلىك قۇرىلىسى قىزمەتتىن بەلسەنە ورنالاستىرىپ، "ۋتورت ايقىن تىزىمدىك، ۋبىر تورىدى" اتقارىپ، "فىڭچياۋ تاجىرىبەسىن"، "پۇجياڭ تاجىرىبەسىن" جالعاستىرىپ، اسقاقتاتىپ، جىجياڭنىڭ نەگىزگى ساتى قوعامىن جونگە سالۋ قۇرىلىسىن ۇزدىكسىز دشكەرىلەتىپ، 2022 ـ جىلى جىجياڭ بۇقاراسىنىڭ حاۋىپسىزدىك سەزىمى 28%. 99 بولىپ، ۋۇرتىس نەشە جىل مەملەكەت بويىنشا الدىڭعى قاتاردا تۇردى.

ـــ جىجياڭنىڭ گۇمانيتارلىق باسىمدىعىن ونان ارى ساۋلەلەندىرىپ، عىلىم، وقۋ ـ اعارتۇ ارقىلى جىجياڭدى گۇلدەندىرۇدى، دارىندى جاعىنان قۇاتتى ولكەسىنە بولۋدى بەلسەنە ىلگەرىلەتىپ، مادەنيەت ۋرى ولكەسىن قۇرۇدى جەدەلدەتتى. 20 جىلدان بەرى 8000نان اسىتىن "15 مينۇتتىق ساپالى مادەنيەت تۇرمىس شەڭبەرى" جىجياڭدا تيانىاقتانىپ، مادەنيەت قۇرىلىسىنىڭ تابىسىن بارلىق جەردەن كەزىكتىرۇگە بولاتىن بولدى. جوعارى دارەجەلى وقۋ ـ اعارتۇ بويىنشا وقۋعا ۋتۇسۋ جالپى مولشەرى 66.3%كە جەتىپ، 20 جىلدىڭ الدىنداعىمەن سالىستىرعاندا 46 پايىز ارتتى. جىجياڭ وقۋ ـ اعارتۇ رەفورماسىن ۇزدىكسىز تەرەڭدەتىپ، رۇحانى بايلىقتى بەلگى ەتكەن مادەنيەتتى دامىتۇ ۇلگىسىن جاسامپازدىقپەن ىلگەرىلەتىپ، قالا مەن اۋىل ۋبىر تۇلعالانعان، وڭىرلەر بىركەلكى بولعان جوعارى ساپالى الەۋمەتتىك مادەنيەت قىزمەت وتەۋ جۇيەسىن كۇش سالا قۇرىپ، تاماشا تابىسقا قول جەتكىزدى.

"سەگىز ـ سەگىز ستراتەگياسى" مارکسيزمنىڭ جۇيەلى ويىن، دىالەكتيكالىق ادىستەمەسىن، عىلىمي جولىن بەينەلەپ، جىجياڭدى بولاشاقتا جەڭسكە جەتەتىن الدىمەن دامىتۇ باسىمدىعىن سومداۋعا باستادى

"سەگىز ـ سەگىز ستراتەگياسى" اتقارىلعان 20 جىلدان بەرى جىجياڭ "سەگىز ـ سەگىز ستراتەگياسىنان" جىجياڭنىڭ جاڭا باسىمدىعىن جارىتىپ، جاپپاي دوڭگەلەك داۋلەتتى قوعام قۇرىپ، 3 "ۋبىرىنشى ۋنومىرلى ينجەنەريانى" ىلگەرىلەتىپ، "ەكىدە الدىدا ۋجۇرۇ" ارقىلى "ماڭىزدى تەرەزە" تۇلعالاپ، ۇزدىكسىز جاڭا تاراۋ جازدى.

ـــ "جالپى جاعداي تانىمى، ۇزاق بولاشاق تىق تانىم، ۋبىر تۇتاس جوسپارلاپ سايكەستىرۇ" سىندى جۇيەلى ويعا تابىندى بولدى.

نيڭبو جوۋشان كەمەجايىنىڭ زات قابىلداۋ ـ جونەلتۇ مولشەرى ۋۇرتىس 14 جىل بويى دۇنيە ۋجۇزى بويىنشا ۋبىرىنشى ورىندى، كانتينەر قابىلداۋ ـ جونەلتۇ مولشەرى دۇنيە ۋجۇزى بويىنشا 3 ـ ورىندى يەلەدى. نيڭبو جوۋشان كەمەجايىنىڭ جاۋاپتىسى مىنالاردى ۋبىلدىردى: "سەگىز ـ سەگىز ستراتەگياسى" كەمەجايدى ەكونوميكانىڭ داموۋىندا ۇلكەن ۋىس ەتىپ، بيىكتە تۇرىپ السقا كوز جىبەرەتىن جۇيەلى جوسپار ارقىلى نيڭبو جوۋشان كەمەجايىن ۋبىر تۇلعالاندىرۇ رەفورماسىن ىلگەرىلەتىپ، دۇنيە جۇزىندەگى ۋرى كەمەجايدىڭ بۇگىنگى ايبىندى بەينەسىن تۇلعالادى.

"سەگىز ـ سەگىز ستراتەگياسى" جىجياڭ ۋشىن جاڭالىق اشا داموۋدىڭ، سايكەستى داموۋدىڭ، جاسىل داموۋدىڭ، اشىق داموۋدىڭ، بىرگە يگىلىككە كەنەلتىن داموۋدىڭ جاڭا ۋورىسىن اشتى. جىجياڭ ولكەسى "سەگىز ـ سەگىز ستراتەگياسىن" باعالاۋ، زەرتتەۋ ورتالعىنىڭ قاتىستى تاقىرىپتىق گرۇپپاسى زەرتتەۋ ارقىلى بىلاي دەپ قارادى: 20 جىلدا جىجياڭنىڭ ۋار دارەجەلى باسشى كادرلارى ۋبىر تۇتاس جوسپارلاپ، تەڭ ۋمان بەرۇ ۋادىسىن تەرەڭ ۋتۇسىنىپ، سيفرلى جىجياڭ، كورىكتى جىجياڭ، زاڭمەن باسقارىلاتىن جىجياڭ، تىنىش جىجياڭ، مادەنيەت بيىگى قۇرىلىسىن سايكەستى ىلگەرىلەتتى.

ـــ "باسىمدىقتى ساۋلەلەندىرىپ، ولقىلقتارىدى تولقىتاپ، تىرەكتى بەرىكتەۋ" سىندى دىالەكتيكالىق ادىسكە تابىندى بولدى.

سۇدى تىزگىندەپ، تىيىن جاڭالاۋدى جەبەدى، تايجوۋداعى شيانجۇي "وزەن جاعالاۋى حيميا ونەركاسىبى" تۇنىپ، جاسىل تۇسكە ەندى؛ حاڭجوۋداعى شيشي سازدىعى "قالانىڭ وكپەسىن" ۇزدىكسىز قالپىنا كەلتىرىپ، بۇكىل ەلدەگى تۇڭعىش مەملەكەتتىك سازدىق باقشاسىن قۇردى؛ چۇيجوۋ كايجوا "ەكولوگيالىق اۋدان قۇرۇعا" تابانىدى بولىپ، چيانجياڭيۇان چاڭجياڭ اتىراۋىنداعى بىردەن ـ ۋبىر مەملەكەتتىك باقشا ۋتۇزىلىسىن تۇيىندە سناق ەتۋ رايونى ەتىپ بەلگىلەندى... "سەگىز ـ سەگىز ستراتەگياسىن" جالپى باعدارلاما ەتىپ، جىجياڭ سۇدى جونگە سالۋدى قامال الۋ ۋتۇينى، قورشاعان ورتانىڭ لاستانۇىن جونگە سالۋ ارەكەتى سياقتىلاردى نەگىزگى مازمۇن ەتكەن تيىن جاڭالاپ دارەجەسىن جوعارىلاتۇ كەشەندى شاراسىن قولداندى.

جىجياڭ ولكەلىك پارتكوم ۇيمداستىرۇ ۋبولەمىنىڭ ۇنەمىلىك ىستەرگە جاۋاپتى ورىنباسار باستىعى شيە جيۋان بىلاي دەدى: "سەگىز ـ سەگىز ستراتەگياسى" قىزۋار تەكسەرۇ ـ زەرتتەۋدەن كەلگەن، وزىندىك باسىمدىقتى تولىق تانىپ جانە يگەرىپ، قازىرگى باسىمدىقتى ۇزدىكسىز كۇشەيتۇمەن بىرگە، كومەسكى باسىمدىقتى كۇش سالا اشىپ، كەيىنگى باسىمدىقتى جاڭا باسىمدىققا ۇزدىكسىز اينالدىرىپ، "تۇنىق سۋ، جاسىل تاۋ ـــ باعالى بايلىق"، "ەكى ادام"، "قوس قول" سياقتى دىالەكتيكالىق قاتىناستى ويداعىداي شەشپ، ارتقشىلىقتى ساۋلەلەندىرىپ، ولقىلقتى تولقىتاۋ بارىسىندا جوعارى ساپالى داموۋعا بەرىك نەگىز قالادى.

ـــ "باستى قايشىلىققا، ۋتۇبىرلى ماسەلەگە، ۋتۇيىندى قامال الۋ" سىندى عىلمي جولىنا تابانىدى بولدى.

رەفورما جاساپ، ەسىك اشۇدىڭ الدىمەن اتقارىلاتىن جەرى رەتىندە، جىجياڭدىڭ كەيبىر قايشىلىقتار مەن ماسەلەلەر ارىز ـ ارمان ارناسى ارقىلى ەرتە بايقالدى. 2003 ـ جىلى قىركۇيەكتە جىجياڭ ولكەلىك پارتكومنىڭ نەگىزگى باسشىلارى تۇڭعىش رەت نەگىزگى ساتىعا بارىپ حال سۇراۋ ۋتۇيىننىڭ جىنحۇاداعى پۇجياڭعا قويىپ، ولكە دارەجەلى باسشى كادرلاردىڭ نەگىزگى ساتىعا بارىپ حال سۇراۋىنىڭ جولىن اشتى. 20 جىلدا جىجياڭنىڭ ۋار دارەجەلى باسشىلارى شامامەن 150 مىڭ ادام ـ رەت نەگىزگى ساتىعا بارىپ بۇقارانى قابىلداپ، جالپى 200 مىڭنان استام توپ 700 مىڭنان استام ادام (رەت) بۇقارانى قابىلدادى.

جىجياڭ ولكەسى شي جينپيڭ جاڭا ۋداۋىر جۇڭگوشا سوتسيالىزم يدەياسىن زەرتتەۋ ورتالعىنىڭ تاقىرىپتىق گرۇپپاسى زەرتتەۋ ارقىلى بىلاي دەپ قارادى: "سەگىز ـ سەگىز ستراتەگياسى" جىجياڭنىڭ داموۋىندا ۋدوپ كەلگەن ۋتۇبىرلى، تەرەڭ قاتپارلى قايشىلىقتار مەن ماسەلەلەرگە مەڭزەس، "ۋوسىپ ـ جەتىلۋ بارىسىنداعى كەلەڭسىزدىكتەردى" شەشپ، ماسەلەنى باعدار ەتۋدەن جازباي، قيىندىقتان قامال الۋعا باسا ۋمان بەرەدى. جىجياڭدىڭ ۋار دارەجەلى كادرلار "ەكى ۋتۇين نازارياسى" مەن "ماڭىزدى ۋتۇين نازارياسىن" تەرەڭ ۋتۇسىنىپ، حالقتىق شارۋاشىلىق، سيفرلى ەكونوميكا سياقتى "التىن تانسقىنى" ۇزدىكسىز جارقىراتتى، جىجياڭ جوعارى ساپالى داموۋ جولىنا بارعان سايىن نىق قادام تاستادى.

"سەگىز ـ سەگىز ستراتەگياسى" جۇڭگوشا سوتسيالىزمنىڭ داموۋ لوگيكاسىن ايگىلەپ، جىجياڭدى جۇڭگو ۇلگىسىندەگى وسىزاماندىندىرۇدىڭ تىڭ داستانىن ۇزدىكسىز جازۋعا جەتەكتەدى

20 جىلدان بەرى جىجياڭ ولكەلىك ۋار كەزەكتى پارتكوم مەن ۇكىمەت "سەگىز ـ سەگىز ستراتەگياسىن" ۋبىر تۇتاس باسشىلىققا الىپ، رۇحانى ۋمانىن يگەرىپ، قاجىرلىلىقپەن ەڭبەك كورسەتىپ، العان بەتتەمەن قايتىپاي، "شەگە قاعۋ" رۇحىمەن دشكەرىلەي، ەگجەي ـ تەگجەيلى، ناقتى تيانىاقتاندىردى ۋارى امالىات بارىسىندا "سەگىز ـ سەگىز ستراتەگياسىن" ۇزدىكسىز بايىتىپ جانە دامىتىپ، جۇڭگو ۇلگىسىندەگى وسىزاماندانعان ولكە ۋڭىرىنىڭ تىڭ داستانىن جازدى.

ـــ ماسەلەنى باعدار ەتۋگە باستان ـ ايا تابىندى بولىپ، تەكسەرۇ ـ زەرتتەۋ جۇرگىزىپ، بارىن سالا ناقتى ىستەر ىستەپ، ناقتى شارالار قاراستىرىپ، ناقتى ونىمدىلىككە تالپىندى. بيىلعى "كوكتەم مەرەكەسىندەگى ۋبىرىنشى ماجلىستە" جىجياڭ ولكەلىك پارتكوم جاڭالىق اشۇ، رەفورما جاساۋ، ەسىك اشۇ سىندى 3 ۇلكەن سالاداعى 3 "1 ـ ۋنومىرلى ينجەنەريانى" اتقارۋدى ورنالاستىردى. مۇنىڭ ىشىندە ەسىك اشۇ سالاسىندا "ۋتاتتى كارتوپ شارۋاشىلىعىنىڭ" قابىلەتىن كۇشەيتىپ، دارەجەسىن جوعارىلاتۇ "1 ـ ۋنومىرلى ەسىك اشۇ ينجەنەريانىڭ" اتقارىپ، اناعۇرلىم يگەرىپ، ومىرشەڭدىك كۇشكە، باسەكەلىك قۇاتقا يە "ۋتاتتى كارتوپ شارۋاشىلىعىن" قالىپتاستىردى.

ساباعى جان ـ جاققا جايىلىپ، كۇن نۇرىن، جاڭبىر سۋىن جانە قورەكتىكتەردى مولىنان قابىلدايتىندىقتان، ۋتۇپ بولەگىندەگى تۇينەك ساباعى ونان ارى قالىڭداپ ۇلكەيە بەرەدى... ۋاقىت، ورىننان اتتاپ شققان، اشىق ۇلگىدەگى مۇنداي داموۋ كۇيى "ۋتاتتى كارتوپ شارۋاشىلىعى" دەپ اتالادى.

"اناعۇرلىم جوعارى دەڭگەيدەگى ەسىك اشۇدى ىلگەرىلەتۇ ـــ داموۋدىڭ قاجەتى، ونان دا ماڭىزدىسى، ىرىقتىلىقپەن ىستەۋ كەرەك". الەمدىك حيميالىق تالشىق باستاماشى كاسىپورنى تۇڭكۇن توبىنىڭ باس جوراسى چىن شىلياڭ بىلاي دەدى: "شەبەرلەر بەلدەسۋىندە" ۋسوز جوق، الەمدىك كوز ايانى ازىرلەگەندە عانا، كەلەشەكتەگى ۇزاق بولاشاقتىڭ داموۋعا تىرەك بولۋعا بولادى.

تەكسەرىپ ـ زەرتتەۋ ارقىلى جول اشىپ، تەكسەرىپ ـ زەرتتەۋ ستيلىن بارىنشا ساۋلەلەندىردى. جاڭا جاعداي مەن جاڭا ماسەلە الدىندا 3 "1 ـ ۋنومىرلى ينجەنەريا" ـــ ورتالقتىڭ رۇحى مەن جەرگىلىكتى ورىننىڭ ۋىس جۇزىندەگىن ۇشتاستىرىپ، ولكە جاعدايىن، قالا جاعدايىن، اۋدان جاعدايىن دشكەرىلەي يگەرىپ، تەكسەرۇ ـ زەرتتەۋ ارقىلى جاسالعان جوعارى ساپالى داموۋدى ىلگەرىلەتۇ جوننىندەگى قويۇعا تابىندى بولىپ، حالقتى باقتىلا كەنەلتۇدى مۇرات ەتىپ، جىجياڭدى جاڭا داۋىردە جۇڭگوشا سوتسيالىستىك ۋتۇزىمىنىڭ ابزالدىلىعىن جاپپاي ايگىلەيتىن ماڭىزدى تەرەزە ەتىپ قۇرىپ شعۇعا قۇلشىندى.

جىجياڭ ولكەلىك پارتكومىنىڭ شۇجيىي ليانحۇڭ بىلاي دەدى: تەك جاڭالىق اشۇشى عانا كۇشەيدى، تەك رەفورما جاساۋشى عانا العا باسادى، تەك ەسىك اشۇشى عانا جەڭسكە جەتەدى. "سەگىز ـ سەگىز ستراتەگياسى" سىندى وسى ۇلكەن ۋستى ۇزدىكسىز ويداعىداي ىستەۋ ۋشىن، ۋسوز جوق، جاڭا، اناعۇرلىم جوعارى باستامادا تۇرىپ، جاڭالىق اشۇدا، رەفورمادا، ەسىك اشۇدا اناعۇرلىم زور قامال الۋدى ىلگەرىلەتىپ، ومىرشەڭدىك كۇشتى جاپپاي قاۋلاتىپ، قوزعاۋشى كۇش قوسىپ، جاڭالىق اشۇ قۇاتىن، باسەكەلىك قۇاتىن ارتتىرىپ، جوعارى ساپالى داموۋدىڭ جاڭا باسىمدىعىن قۇلشىنا سومداپ، جاڭا ۋداۋىردىڭ جاڭا داڭقىن قۇلشىنا جازۋ كەرەك.

(تىلشىلەر حى ليڭليك، يۇان جىنيۇي، شاڭ ييىك، ۋاڭ جۇنلۇ، گۇ شياۋلي)

(شينحۇا اگەنتتىگىنىڭ 7 ـ ايدىڭ 9 ـ كۇنى حاڭجوۋدان بەرگەن حابارى)

شەشمەدەر مەن ورنالاستىرۇلار.

ـــ "ەڭبەك ماعان جازىلماسا دا بولادى" دەيتىن رۇحانى ورەدە باستان ـ ايا تابىندى بولىپ، بىرىنەن سوڭ ۋبىرى ىستەدى. ليشۇي قالاسى سۇڭياڭ اۋدانى سدۇ اۋىلى پيڭتيان قىستاعىن جىل بويى بۇلت تورلاپ تۇرادى، قىستاقتاعى ۇيلەر باسپالداق ۋتارىزدى قابات ـ قابات بولعاندىقتان، "بۇلت ۇستىندەگى پيڭتيان" دەپ تە اتالادى. 2016 ـ جىلى سۇڭياڭ اۋدانى "كونە ۇيلەردى قۇتقارۋ قيىمىن" باستاپ، ۋداتۇرلى قىستاقتارعا قورعاۋ جانە اشۇ جۇمىسىن جۇرگىزدى.

قىستاقتىڭ اۋەلگى بەينەسىن ساقتاپ قالۋمەن بىرگە، كاسىپتىك قايراتكەرلەردى كەڭىستىكتى قايتا قۇرۇعا جانە دارەجەسىن جوعارىلاتىپ جاڭالاۋعا ۇسىنىس ەتتى. قازىر پيڭتيان قىستاعىنا بارساڭىز، بارلىق جەردەن بايىرعى ۇلگىدەگى تۇرعىندار تۇرالى عى مەن جاساماپاز شەبەرحانانى كورەسىز. سۇڭياڭ اۋداندىق پارتكومنىڭ شۇجيىي مو ليياڭ بىلاي دەدى: "ەڭ قىستاق ۇلگى كورسەتۇ، ون ەڭ قىستاقتى رەتتەۋ ـ وڭاۋ ينجەنەريانىڭ اتقارۋ" بارلىق قىستاق ۇقساس بەينەدە بولسىن دەگەندىك ەمەس، جەرگىلىكتى جاعدايعا قاراي ىستەپ، يگەمدى قورعاپ، ورگانيكالى دامىتىپ، اۋىل ـ قىستاقتى ادامدار جان دۇنيەسىنىڭ تۇراعىنا اينالدىرۇ كەرەك.

2003 ـ جىلى 6 ـ ايدا جىجياڭ ولكەلىك پارتكوم "ەڭ قىستاق ۇلگى كورسەتۇ، ون ەڭ قىستاقتى رەتتەۋ ـ وڭاۋ" ينجەنەريانىڭ اتقارۋ جوننىندە ستراتەگيالىق شەشىم جاسادى. جىجياڭ ولكەلىك ۋار كەزەكتى پارتكوم، ولكەلىك ۇكىمەت "ەڭ قىستاق ۇلگى كورسەتۇ، ون ەڭ قىستاقتى رەتتەۋ ـ وڭاۋ" ينجەنەريانىڭ ۇزدىكسىز تەرەڭدەتتى، 20 جىلدان بەرى "ەڭ قىستاق بولاشاققا بەت العان، ون ەڭ قىستاق بىرگە بايۇعا اتتانعان، قالا مەن اۋىلدىڭ توعىسۋى جەبەلگەن، تۇتاس ۋڭىر جاراسىمدىلىققا، كوركەمدىككە تالپىنعان" اسىم كارتينا بىرتىندەپ قالىپتاستى.

ـــ باستان ـ ايا حالقپەن تىلەكتەس بولىپ، جاپا ـ ماشاقاتتا بىرگە بولىپ، ىنتىماقتاسا كۇرەس جۇرگىزىپ، حالقتىڭ تاماشا تۇرمىسقا تالپىنىسىن ۇزدىكسىز رەالدىققا اينالدىردى. حاڭجوۋ قالاسى شيحۇ رايونى سۇييۇان 1 ـ رايونى الەۋمەتتىك اۋماعىندا قارتتاردىڭ تاماقتانۇى قيىن بولۇ ماسەلەسىن شەشۇ ۋشىن، الەۋمەتتىك اۋماق ساپاسى جاقسى، باعاسى ارزان قارتتار اسحانالىن اشتى؛ قارتتارعا امانداسا كەلگەن پەرزەنتتەرىنىڭ اۋتوكولىك توقتاتۇ قيىن بولۇ ماسەلەسىنە قاراتا الەۋمەتتىك اۋماق تاعى ارناۋلى اۋتوكولىك توقتاتۇ ورنىن بەلگىلەدى. بۇدان سىرت، الەۋمەتتىك اۋماق كولىشگىنە ەكولوگيالىق سۇ ايناليم جۇيەسىن ەنگىزىپ، شاعىن، ۇساق كورىنىستەر ارقىلى كونە، شاعىن رايوندار قورشاعان ورتاسىنىڭ دارەجەسىن جوعارىلاتتى.

سۇييۇان 1 ـ رايونى الەۋمەتتىك اۋماعى ـــ حاڭجوۋدىڭ "بۇقارانىڭ ۋسىن تىندىرامىن" دەگەندى امالىاتتا ايگىلەۋىنىڭ ىقشام كورىنىسى. حاڭجوۋ نازاردى بۇقارانىڭ شۇعىل، قيىن، ۋايىمداعان، ۋزاڭۇ ىستەرىنە شوعىرلاندىرىپ، "بۇقارانىڭ ۋسىن تىندىرامىن" دەگەننىڭ ناقتى امالىاتىن بەلسەنە قاراستىرىپ، ناقتى ىستەر ىستەۋگە تابانىدى بولىپ، حالىق تۇرمىسى ماسەلەسىن شەشۇدى ىلگەرىلەتىپ، باقىتتى سەزىنۇگە، بىلۇگە، وعان قول جەتكىزۇگە مۇمكىندىك جاسادى.

20 جىلدان بەرى جىجياڭ ولكەلىك ۋار كەزەكتى پارتكوم مەن ۇكىمەت حالقتى بارىنەن جوعارى قويۇعا تابىندى بولىپ، حالقتى باقىتقا كەنەلتۇدى مۇرات ەتىپ، جىجياڭدى جاڭا داۋىردە جۇڭگوشا سوتسيالىستىك ۋتۇزىمىنىڭ ابزالدىلىعىن جاپپاي ايگىلەيتىن ماڭىزدى تەرەزە ەتىپ قۇرىپ شعۇعا قۇلشىندى.

جىجياڭ ولكەلىك پارتكومىنىڭ شۇجيىي لياڭحۇڭ بىلاي دەدى: تەك جاڭالىق اشۇشى عانا كۇشەيدى، تەك رەفورما جاساۋشى عانا العا باسادى، تەك ەسىك اشۇشى عانا جەڭسكە جەتەدى. "سەگىز ـ سەگىز ستراتەگياسى" سىندى وسى ۇلكەن ۋستى ۇزدىكسىز ويداعىداي ىستەۋ ۋشىن، ۋسوز جوق، جاڭا، اناعۇرلىم جوعارى باستامادا تۇرىپ، جاڭالىق اشۇدا، رەفورمادا، ەسىك اشۇدا اناعۇرلىم زور قامال الۋدى ىلگەرىلەتىپ، ومىرشەڭدىك كۇشتى جاپپاي قاۋلاتىپ، قوزعاۋشى كۇش قوسىپ، جاڭالىق ا